12.10.2020

Maa- ja metsätalousministeriö
Erityisasiantuntija Sanna-Helena Fallenius
Neuvotteleva virkamies Pia Lehmusvuori

UJ 30/2020 vp
Yhteisen maatalouspolitiikan (YMP) uudistusta koskevat ehdotukset

Neuvottelutilanne

Eurooppa-neuvostossa 21.7.2020 saavutettu sopu monivuotisesta rahoituskehyksestä (MFF) on edistänyt myös YMP-uudistuksen neuvotteluita. Puheenjohtajavaltio Saksa on jatkanut YMP:n uudistuspaketin käsittelyä ja pyrkii saavuttamaan neuvoston yleisnäkemyksen uudistuksesta maatalous- ja kalastusneuvostossa 19.-20.10.2020. Osana MFF-neuvotteluita ratkaistiin myös eräitä maatalouspolitiikan substanssiasioita, kuten suorien tukien tukikatto, tukien tasaaminen jäsenvaltioiden välillä ja maatalouden kriisivarauksen säännöt. Puheenjohtajavaltio esittelee 12.10.2020 maatalouden erityiskomiteassa YMP:n strategiasuunnitelma-asetukseen kompromissiehdotuksen, joka on pohjana neuvoston yleisnäkemykselle. Lisäksi puheenjohtajavaltio esittelee kompromissiehdotuksensa horisontaaliasetuksesta ja markkinajärjestelyasetuksesta. Jotta neuvoston yleisnäkemys voitaisiin saavuttaa, neuvoston on vielä löydettävä yhteisymmärrys erityisesti YMP:n niin sanotusta vihreästä arkkitehtuurista eli ympäristö- ja ilmastotoimien kokonaisuudesta.

Euroopan parlamentin mietintöjen laatimisesta vastaa maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta (AGRI). Valiokunta äänesti mietinnöistä keväällä 2019. YMP:n strategiasuunnitelma-asetuksen osalta ympäristön, kansanterveyden ja elintarviketurvallisuuden valiokunnalla (ENVI) on erityinen asema lausunnonantajina toimivien valiokuntien joukossa, sillä se on niin sanottu yhteistyöhön osallistuva (associated) valiokunta. Tietyissä tilanteissa yhteistyöhön osallistuva valiokunta voi jättää muutosehdotuksia suoraan täysistunnon käsiteltäväksi. Euroopan parlamentti ei saavuttanut mietinnöistä ensimmäisen käsittelyn kantaansa vaalikaudella 2014-2019, vaan parlamentin kannan viimeistely jäi toukokuun 2019 lopussa valitulle uudelle parlamentille. Euroopan parlamentti jatkaa asetusehdotusten käsittelyä vuoden 2019 valiokuntamietintöjen pohjalta. Tavoitteena on äänestää mietinnöistä lokakuun 2020 täysistunnossa.

Kolmikantaneuvottelut YMP:n uudistuksesta voivat alkaa, kun Euroopan parlamentti on äänestänyt mietinnöstään ja neuvosto on saavuttanut yleisnäkemyksen. Ennakkoarvioiden mukaan kolmikantaneuvottelut saataisiin päätökseen keväällä 2021 eli Portugalin puheenjohtajakaudella.

Puheenjohtajavaltion kompromissin pääkohdat vihreästä arkkitehtuurista

Puheenjohtajavaltio Saksa esittää kompromississaan 8.10.2020 muun muassa, että I pilarin suorien tukien ekojärjestelmistä tehtäisiin komission ehdotuksen mukaisesti jäsenvaltioille pakollisia ja niihin olisi käytettävä vähintään 20 % suorien tukien kansallisesta enimmäismäärästä. Tämän lisäksi rahoituksen joustavuutta lisättäisiin varsinkin kauden alussa vuosina 2023-2024 niin, että ekojärjestelmien käyttämättömät varat voitaisiin uudelleen kohdentaa muihin suorien tukien toimenpiteisiin. Jäsenvaltiot ovat olleet vielä toistaiseksi melko jakautuneita ekojärjestelmän pakollisuuden suhteen. Esillä on ollut myös Itävallan ehdottama malli, jossa II pilarin eli maaseudun kehittämisen ympäristö- ja ilmastotoimia voisi lukea hyväksi ekojärjestelmän vähimmäisprosentissa. Puheenjohtajavaltio jatkaa asian työstämistä yhdessä jäsenvaltioiden kanssa.

Nykyiset täydentävät ehdot korvaavassa ehdollisuuden järjestelmässä keskustelussa on vielä muutaman hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksen (GAEC) sisältö. Saksa ehdottaa vähintään 5 %:n osuutta GAEC9-vaatimuksen luonnon monimuotoisuutta edistäville ei-tuottaville aloille ja piirteille tilatasolla. Osuuteen voisi laskea myös kerääjäkasvien ja typensitojakasvien tuottavia aloja, joilla ei käytetä kasvinsuojeluaineita. Jos jäsenvaltio hyväksyy vain ei-tuottavat alat ja piirteet, osuus olisi 3 %. Lisäksi Saksa ehdottaa 0,3 painokerrointa

kerääjäkasveille. Lisäksi Saksa ehdottaa jäsenmaille mahdollisuutta vapauttaa vaatimuksesta tilat, jotka sijaitsevat metsäisillä alueilla tai joilla pysyvän nurmen osuus on suuri tai joilla on enintään viisi peltohehtaaria. Viljelykierron/viljelyn monipuolistamisen vaatimukseen GAEC8 Saksa esittää jäsenmaille mahdollisuutta vapauttaa tästä vaatimuksesta pienet enintään viiden peltohehtaarin tilat.

Saksa ehdottaa, että muilta osin pienet tilat olisivat ehdollisuuden piirissä, mutta jäsenmaat voisivat ottaa tilakoon huomioon asettaessaan GAEC-vaatimuksia ja pienten tilojen tukijärjestelmään kuuluville tiloille tai alle viiden hehtaarin tiloille voitaisiin soveltaa yksinkertaistettua valvontajärjestelmää. Lisäksi yksinkertaistettua valvontajärjestelmää soveltavat jäsenvaltiot voisivat olla soveltamatta paikan päällä tehtäviä tarkastuksia tai hallinnollisia seuraamuksia pienille tiloille silloin, kun ehdollisuuden vaatimusten noudattamatta jättämisellä ei ole merkittäviä seurauksia vaatimusten tavoitteiden toteutumisen kannalta.